Torah from Around the World

Maak mij, Eeuwige, met uw wegen vertrouwd,

leer mij uw paden te gaan.

Tehilliem 25: 2

Sjabbat Wajetse, 21 november 2026/ 11 Kislew 5787

Beresjiet/Genesis : **30** : 1 – 43; Tanach blz. 59 - 61.
Haftara: I Koningen **3**: 3 – 15; Tanach blz. 675 - 676.

Vertaler: Benjamin Cohen

Coördinatie: Channa Kistemaker

Commentaar: **Rabbijn Stacy Rigler** is directeur van de Association of Reform Jewish Educators.

Oorspronkelijke Engelse tekst

Use the link to read the original text in English.

Gods favorieten

Er is een verhaal over een school die bekend stond als de beste van het land. Toen iemand de schooldirecteur vroeg een rondleiding door de klassen te geven, stemde deze toe. In de eerste klas die ze bezochten wees de directeur naar een kind en zei: "Zie je dat kind? Dat is mijn *bat jachid*, mijn bijzondere kind." In de volgende klas wees de directeur naar een ander kind en zei: "Zie je dat kind? Dat is mijn *ben jachid*, mijn bijzondere kind." In de derde klas wees de directeur naar nog meer leerlingen en zei: "Zij, dat zijn mijn *b'né jachid*, mijn bijzondere kinderen."

"Ik begrijp het niet," zei de bezoeker. "Zijn dit uw eigen kinderen?"

"Het zijn niet mijn biologische kinderen," antwoordde de schooldirecteur, "maar het zijn wel mijn bijzondere kinderen. Ieder kind op deze school is voor mij een bijzonder kind; ieder kind is mijn favoriet."

Hoe zou het zijn als ieder van ons zich de meest bijzondere persoon zou voelen – op school, op het werk, in de synagoge of binnen de familie? Hoe zouden we dingen anders aanpakken wanneer we ons veilig zouden voelen in onze liefde en ons gevoel van erbij te horen?

Het geeft een gevoel van vreugde, trots en erkenning wanneer iemand jou verkiest boven anderen. Tegelijkertijd kan het ook schaamte, ongemak en schuldgevoel oproepen als je weet dat anderen merken dat er sprake is van ongelijke behandeling. De kracht van voortrekkerij is diepgaand en heeft langdurige gevolgen.

Deze week zien we hoe Ja'akov – de lievelingszoon van Rivka – probeert met Rachel te trouwen. Ja'akov trouwt echter met haar zus, Lea, omdat hun vader hem met een list bedriegt. Uiteindelijk krijgt Ja'akov alsnog toestemming om met Rachel, zijn beoogde bruid, te trouwen. Hierdoor ontstaat een situatie met twee echtgenotes, waarbij de een favoriet is en de ander niet. In de hoofdstukken die volgen, krijgen Lea, Rachel en hun slavinnen samen 13 kinderen. Ja'akov trekt Joseef voor, de zoon van zijn favoriete vrouw. In elk van de familierelaties in het boek Beresjiet zien we de gevolgen van voortrekkerij. Ruzies tussen broers en zussen, of tussen echtgenoten, maken deel uit van conflicten tussen generaties die pas stoppen wanneer het verhaal van Beresjiet overgaat in dat van Sjemot.

Wat verandert er in Sjemot en de rest van de Tora? Waarom lezen we niet langer over pijnlijke vormen van voortrekkerij? Het verhaal in Sjemot draait niet langer om één persoon die de uitverkorene is. De focus ligt er op het Volk Jisraëel. Wij worden allemaal Gods uitverkorene. God wijst niet langer één enkel individu aan; wij zijn allen *b'né yachid* – de bijzondere kinderen. Ieder van ons kan door God gezegend worden en bijdragen aan de verdere opbouw van het Joodse volk.

De Tora-lezing van deze week toont de gevolgen van het verkiezen van de één boven de ander. In het verhaal over de bijzondere school bleek dat het behandelen van elk kind alsof het de favoriet was, de sleutel vormde tot het succes van de school. Als rabbijn en opvoeder weet ik dat investeren in elk lid van de gemeenschap – en ervoor zorgen dat zij weten dat ze gewaardeerd worden – bijdraagt aan ons vermogen om te bloeien en groeien.

Wanneer je nadenkt over de kracht van voortrekkerij, overweeg dan het volgende:

- Waar vertoon ik voortrekkerij of een voorkeur voor de één boven de ander? Hoe kan ik me bewust worden van die gevoelens en de invloed ervan verminderen?
- In hoeverre draag ik bij, of neem ik deel, aan een 'wij-zij'-denken, of hoe kan ik anderen in mijn gemeenschap helpen inzien wanneer zij – wellicht onbedoeld – iemand voortrekken op basis van zijn of haar identiteit?
- Hoe verhef ik mensen die zich wellicht niet opgemerkt of gewaardeerd voelden door mij?
- Hoe kan ik ervoor zorgen dat ieder mens in mijn omgeving zich een *b'nai yachid* voelt – iemand die bijzonder is?

Mogen wij allen onze kracht inzetten om het narratief te veranderen en iedereen te behandelen als onze favoriet.